155. szám

A „KELET" előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . 8 „
Negyedévre . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet" mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, kedd, julius 12

AZ ÁRULÁS.

Rendkivül tanulságos az erdélyrészi magyarságra nézve a szilágy-csehi választás, mely először hozta napvilágra, hogy a szebeni oláh gyülés tagjaival a szélsőbaloldal csakugyan szövetségre lépett; a függetlenségi párt budapesti intéző bizottságának Szilágy-Csehben Papp György volt a jelöltje, ugyanazon Papp György, ki résztvett a különböző oláh conferentiákon és jelentékeny részes volt a hozott határozatokban. A midőn pedig a választókerület magyarsága ellenségét, Papp Györgyöt meg akarta buktatni, a függetlenségi párt budapesti intéző bizottsága tudatta a sz.-csehi választókkal, hogy Pappal szövetségben áll. Hogy ezen állitásainkban egyoldalusággal ne vádoltaltassunk, maguknak, az „Egyetértés"-nek és „Ellenzék"-nek szószerint közöljük azon czikkeit, melyekben e minősithetetlen árulást iparkodnak elütni-vétni. Semmi sem bizonyithatja jobban, mint e két czikk, hogy állitásaink való tényeken alapulnak. Az „Egyetértés" hozzánk szombaton érkezett számában szószerint a következőket irja:

„Szilágycsehből a „Pesti Napló" egy közleményt hoz, mely szerint nem Papp György, hanem Moné Gyula lett a szilágycsehi kerületben megválasztva. Megjegyzi a „P. Napló," hogy e szerint a szélsőbaloldali lapok távirata, mely szerint Papp György lett megválasztva — koholmány volt. Papp György megválasztatásának hirét először a „P. Lloyd" hozta, utána közöltük mi, nem lévén semmi okunk kétkedni a hir alaposságában. A mi egyébiránt a közlemények egyéb tartalmát illeti, a dolog tudtunkra ugy áll, hogy a központ igenis megirta, a szilágymegyei pártorganumoknak, hogy a Papp György ellen nemzetiség ürügye alatt létrehozandó bármely mozgalmat vagy tüntetést helytelennek tart, miután Papp György a függetlenségi pártnak régi és tántorithatlan tagja, s nem szünt meg az lenni akkor sem, midőn a néptanitókat illető törvény tárgyalásakor felmerült differencziák folytán a körből kilépett. A központ igenis fölkérte Papp Györgyöt, hogy érvényesitseb befolyását Szilágymegyében a függetlenségi jelöltek érdekében s hogy ezt Papp György miként teljesitette, mutatja az eredmény. Ennyiből áll a románokkal s Papp Györgygyel való paktálás, tudtunkra semmi más nem történt. S mi most is csak sajnálatunkat fejezzük ki a fölött, hogy a szilágycsehi kerületbeli magyarajku elvtársainkrészt vettek Papp György megbuktatásában."

Az „Ellenzék" ellenben ez árulás ügyében hozott czikkünkre igy válaszol:

„A „Kelet" czimü ujság tegnapi vezérczikkének következő hangzatos czime van: „Árulás." Nem mond benne sem többet, sem kevesebbet, mint hogy a függetlenségi párt tényleg elárulta a hazát. Ha csupán fejtegetésekre bazirozná állitását, nem felelnénk semmit. Valeat quantum valere potest. De itt egy tényről van szó, melyről a „Kelet" czimü ujság rosszul informáltatta magát s igy kötelességünk a rektifikáczió, hogy ily sajnos tévedéseknek ne legyen többé a „Kelet" czimü ujság kitéve. Az állittatik ama czikkben, hogy a függetlenségi párt a szilágycsehi kerületre nézve paktált egy nemzetiségi tulzóval, Pap Györgygyel. A tény pedig az, hogy Pap György nemzetiségi tulzót, nyolczvan egynehány szavazattöbbséggel, megverte a függetlenségi párt jelöltje Moni Gyula szilágycsehi ügyvéd. Pap György ellen sem a kormánypárt, sem a m. ellenzék nem állitott jelöltet. Mi állitottunk. Ez a tény. Igy paktáltunk mi a dákorománnal. A magyar jelöltek ellenében mindenütt volt a kormánynak ellenjelöltje; a dakoromán jelölt ellen nem volt. Az a taktika pedig, hogy titokban, a legnagyobb óvatossággal legyen tölléptetve Moni Gyula, Pap György urral szembe, mert nyilt harczot a négyszeres oláh erővel szemben nem birhatunk ki, Kolozsvárt határoztatott el az „Ellenzék" szerkesztőségében. Vegyen ezekről tudomást a „Kelet" czimü ujság, valamint arról is, hogy Szilágycsehen nem Pap György a képviselő."

Már most tanulságos dolog kissé tisztázni az eszméket.

Első sorban tudni kell, hogy ki az a Papp György. Az „Egyetértés" azt állitja róla, hogy a függetlenségi pártnak régi és tántorithatlan tagja, de a néptanitókat illető törvény tárgyalásakor, a mi tudvalevőleg a magyarnyelv oktatását érinté, „kilépett a körből." Következőleg Papp György a függetlenségi pártnak ez idő szerint nem tagja. Másfelől tudvalevő dolog, hogy Papp az erdélyi oláh gyüléseken szerepelt s csak elhihetjük az „Ellenzék"-nek, mely a függetlenségi pártnak kolozsvári organuma, hogy igaz az, a mit „szilágy-csehi választás" czimü czikkében Papp Györgyről a következőkben elmond:

„Pap Györgyöt a kerület románjai egy időben tövisháti királynak is cimezték."

„Pap György remekül tudta felhasználni korlátlan uralmát, miben a papok és dászkelek hiven segitették, s miután rövid év alatt nemzetisége házi boldogságára elszeretett falu- s szomszédfalubelieitől potom áron vagy ezer hold földet s épitett szép kastélyt, annyira vérszemre kapott, hogy nyilvánosan kezdé hordani a magyar állameszme iránti gyülöletét."

„Végre annyira biztonságban rengette magát, hogy nyilt sisakkal állott szemben a magyar szemével s hirdette a románok uralmát a Fekete tengertől a Tiszáig."

„Pap György táborában a választás alatt mind román nemzeti szinü zászlók voltak."

Tehát tagadhatatlan tény, hogy Papp György a magyar államiság ellensége, a szebeni oláh programm hive és az „Egyetértés" csak annyiban nevezheti saját pártja tagjának, a mennyiben a végrehajtott árulás után a szebeni politikusokat is annak nevezheti. Már most, hogy ez a szövetség és árulás többé el nem tagadható tény, azt bizonyitják az „Egyetértés"-nek fennebb idézett következő szavai: „A központ igenis fölkérte Papp Györgyöt, hogy érvényesitse befolyását Szilágymegyében a függetlenségi jelöltek érdekében, s hogy ezt Papp György, miként teljesitette, mutatja az eredmény."

Az „Egyetértés" nyilt bevallása szerint tehát nem hogy Papp György csatlakozott volna a függetlenségi párthoz, hanem a függetlenségi párt szólitott fel a szilágy-csehi magyarság elárulásával egy nemzetiségi agitatort, a ki oláh nemzeti zászlók alatt gyüjtötte össze választóit, hogy a független párti jelölteket diadalra segitse, mert annak fejében ők is segitik az oláhokat, hogy maguk számára külön autonomiával a szebeni programm értelmében megkapják Erdélyt. Sőt a mi még ennél vérlázitóbb, a szélbaliak feldicsekesznek az eredménynyel, a mit Papp György szövetsége kivivott számukra.

Ezzel szemben most már az kérdés, hogy vajjon a magyar szélbalt erdélyrészi hat képviselője alkotja-e, vagy pedig a Királyhágón tul megválasztott több-hi 80, vagy hány?

Az „Ellenzék" fennebbi czáfolata vagy esetleg pánczélcsehi magatartása a dolgokon egy mákszemnyit sem változtat. Ha a függetlenségi pártnak az oláhokkal megkötött vérlázitó szövetségét az „Ellenzék" roszalja, akkor hazafiui kötelessége rögtön kilépni a függetlenségi pártból és az erdélyrészi magyarság árulóival nem egy pártban müködni, hanem ellenük harczolni. A mig az „Ellenzék" a magyar függetlenségi pártnak az erdélyi részekben szóvivője, addig előmozditója és hive az erdélyi magyarság ellen megkötött oláh magyar szövetségnek.

Mert hogy az meg van kötve és egy magyar párt örök gyalázatára fennáll, az minden kétséget kizáró való tény.

„Tisza győzelme" czimmel czikket közöl a „Neue freie Presse." Évek óta nem foglalkoztunk azzal, hogy mit irnak a bécsi lapok belügyeinkről, mert semmi épületest sem találtunk bennük. Midőn a magyar nyelvnek a nép iskolákban köteles tanitását elrendelő törvény szentesitve volt már, a „Neue freie Presse" még akkor is izgatta ellene a magyarországi németeket. Természetes volt tehát, hogy visszavonultunk határaink közé és nem törődtünk vele, hogy mi történik Ausztriában, és teljes semlegességgel vártuk, vajjon a csehek falják-e föl a németeket, vagy megforditva.

A „Neue frei Presse" czikkéről mégis megemlékezünk. Az idézett czikk elmondja a magyarországi választások eredményét: hogy beteljesedett, mit Tisza Kálmán és pártja várt a választásoktól, hogy a mérsékelt ellenzék nem tudta megértetni czéljait a magyar néppel, hogy a szélsők pártja tiz választókerülettel gazdagodott ugyan, de azért eszméi nem vertek gyökeret a lakosság széles körében. A választások eredményében biztositékot lát a „Neue freie Presse" arra nézve, hogy Ausztria és Magyarország közt barátságos viszony fog alakulni. A német liberalis pártnak azt parancsolja conservatismusa, hogy örüljön a magyar kormánypárt győzelme fölött, mert a monarchiának legalább keleti fele normalis parlamenti viszonyok közt fog élni és legalább ott kormányon marad az az elem, a mely föltétele volt a kiegyezésnek. Végül azt kivánja a czikkiró, hogy a háromévi időszakot reform-munkákra, pénzügyének szilárditására, közgazdaságának fejlesztésére és a magyar nép javára használja föl a szomszéd állam.

A „Neue freie Presse" jó véleményéért és kivánataiért köszönetet mondunk, de azt is megkérdjük, vajjon ennyi esztendőre volt szüksége, hogy megtanuljon tisztességesen irni rólunk. Ki találta ki a magyar glóbust? követett el mindent, hogy a szinházi affairé miatt ellenünk zuditsa Németországot? Ki hirdette folyton, hogy Magyarország pénzügyi bukás szélén áll? A „Neue ő együgyü eljárásuk [illegible] sége azt fejtegetni a „Neue freie Pressének", hogy a magyar kormánypártot vele rokonelemnek tekinti a német liberalis párt és hogy az államjogi kiegyezés abban a pillanatban összeroskad, a melyen az Ausztriában most érvényes politikai irány egész következetességgel kifejtetik vagy Magyarországon a szélsőbal kerül polczra. A bécsi lapok okai, hogy Magyarországon teljesen elfordult a közvélemény a „német liberalis" párttól, mert a német liberalis lapok örökké a magyar kormány piszkolásával foglalkoztak és foglalkoznak.

Megemlékeztünk azért is az emlitett czikkről, mert egyik-másik hirlap azt akarja elhitetni a világgal, hogy Tisza kormányelnök beavatkozott vagy beavatkozni akar Ausztria belügyeibe. Mi hihetetlennek tartjuk ezt az állitást, mert Magyarországon eddig nincs olyan párt, a mely a Taaffe gróf mellett vagy ellen intézett beavatkozást kivánná.

—

Az összes szász képviselők elhatározták, — sürgönyzik a „W. Allg. Zeitung" szombat esti lapjának, — hogy a mérsékelt ellenzékhez csatlakoznak. Igy a párt tiz szavazattal erősbödik.

—

A magyarországi választásokról czikket ir a „Golosz" bécsi tudósitója és elég alapos ismerettel és részrehajlás nélkül ismerteti a pártokat. A kormánypártot legjelentékenyebbnek tartja. Az egyesült ellenzékről nem mond kedvező nyilatkozatot, mert szerinte nincs oka létezésének, minthogy hiányzik nála a politikai czél és a határozott programm. A szélsőbalnak nem jósol fényes jövőt, ámbár a párt tagjai szaporodtak 1878 óta; de e párt aligha érheti el ábrándos czéljait, különben a szélsőbal csak akkor vergődhetnék hatalomra, ha Magyarország pénzügye függetlenebb lenne, és ha nemzetgazdasági tekintetben nagyobb haladást tenne Magyarország, a mire azonban a tudósitó nézete szerint, nincs hamarjában remény.

—

A közigazgatási rendszer megváltoztatása tárgyában a Szabolcsmegye által a képviselőházhoz intézett s a többi megyei törvényhatóságokhoz megküldött feliratot Hunyadmegye közönsége nem rég tárgyalta s erre vonatkozólag, az „Orsz. Ért." szerint, a következő határozatot hozta:

„Gyakorlati szempontból is általánosan beismert levén a közigazgatási rendszer javitásának elodázhatlan szüksége, annak kijelentése mellett, hogy ezen felirat irányát és czélját elvben pártoljuk, felirat határoztatik a magyar kir. belügyminister ő nagyméltóságához a végett, hogy ezen a közérdekre nézve felvetett lényeges kérdések megvitatása, illetve az annyira nehézkessé vált közigazgatási rendszer gyökeres beszélése végett, méltóztatnék teljesen független elemekből, az ország erdélyi részének is kellő képviseltetése mellett ujabb szakértekezletet egybehivni, s valamint a már korábban tartott, ugy az ujabban tartandó értekezlet megállapodásait a törvényhatóságokkal közölni."

—

A kamatozó állampénztár jegyek kamatlábának 4%-ról $4^1/_2$ %-ra felemelésére a pénzügyminisztert azon körülmény inditotta, mivel az utóbbi évnegyedben a pénztári jegyek nem örvendtek oly kelendőségnek, mint az ezt megelőző évnegyedben, a mi különben természetes is, minthogy a közönség nagy része nem szivesen mond le $^1/_2$%-nyi kamatról sem. — Hogy tehát ezen tudvalevőleg igen kedvelt tőke-

A KELET TÁRCZÁJA.

EGYESÜLÉS.*)

(1848.)

Az, mi a költő lelkének
Álomkép gyanánt
Lengett a távol jövendő
Tündér fátyolán;
Az, miért epedt a honfi
Soká, hasztalan,
De nem hitte, csak mutatta,
Hogy reménye van:
Az többé nem álom, nem kétség homálya:
Ismét egy a magyar ketté vált hazája!

Magyar nép, igaz rokonság
Tul a bérczeken,
Mik sötéten ott kékellnek
Világos egen;
Osztályosunk jóban, rosszban,
Kölcsön támaszunk:
Benned, bárhogy' hány-vet a sors,
Nem csatlakozunk.
Öleljük meg egymást, szivesen meghitten,
És szeressük egymást: ugy álld meg az Isten.

Most szeressük, mert ki tudja
Felöttünk mi áll
Irva a végzet könyvében,
Élet vagy halál?
Oh, ki tudja nincs-e bennünk
Rejtve már a mag —
Hogy a csak most egyesültek
Együtt haljanak,
Mint egymásra ismert ölelő testvérek,
Kikben hatni elkezd a lappongó méreg . . .

Nem, nem! — Élni fog a nemzet
A mely összetart:
Kit önvétke meg nem hódit,
Nem hóditja kard.
Megbünhödtük ősapáink
Vétkét sulyosan:
Napjainknak, a jelenben,
Csak erénye van
És az erényes nemzet jutalma nem égi:
Földön jut hosszu és dicső élet neki.

Arany János.

*) Arany Jánosnak e verse ugyan 1848-ból való, de eddig sehol meg nem jelent. A költő maga is megfeledkezett róla; de midőn közelebbről a boldogult Kriza iratai közt megtalálták, nem csak saját kéziratára ismert benne, hanem vissza is emlékezett rá s megengedte közrebocsátását.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Hetedik fejezet.

Egy új ismeretség.

(Folytatás.)

— Jó reggelt fiatal kisasszonykám. Mint látom, utaink még mindig egy irányban visznek bennünket. Lehetek oly szerencsés, hogy felajánljam utikönyvemet?

E szavaknál egy könyvecskét nyujtott át, melyhez a folyó, s partjainak csinos térképét szétnyitotta, az idegen pár lépéssel odább állt, s hanyagul a karfához támaszkodva, szorakozottan nézett maga elé. Ekkor egyszerre Gertrud felé fordult, s megtörve a rövid csendet, szólt:

— Mindez nagyon tetszik kegyednek nemde?

Nagyon, válaszolt Gertrud.

— Soha életében ily szépet nem látott többé.

Nem kérdésképpen mondotta ezt, tudni látszék, hogy ugy van.

— Ön előtt már nagyon ismert hely, azt hiszem.

— Miért gondolja ezt? kérdezte a másik mosolyogva.

Gertrudot az idegen tekintete, s még inkább mosolya ismét zavarba ejtették. E mosoly egész arczát annyira megváltoztatta, oly szépnek, s mégis oly bánatosnak nézett igy ki. Gertrud elpirult, s nem tudott felelni. Az idegen megkimélte őt a felelettől.

— Ez nem volt illendő kérdés nemde? Azt gondolja magában alkalmasint, hogy kegyed véleményének is lehet ép oly helyes alapja, mint enyémnek. De ezuttal nem jól itélt. Soha sem jártam e vidéken. Azonban igen sokat utaztam már arra, hogy lelkesültségem annyira kiüljön szemeimben — mint a kegyedéiben, tette hozzá perczny szünet után, mialatt élesen tekintett a leány arczára. Ekkor először látszék észrevenni a zavart, melyet fürkésző tekintete okozott Gertrudnak. Hirtelen elfordult, s a szomoruság árnya vonult át szép arczán, mi egy perczre oly szenvedélylyel vegyült keserüség kifejezését adta annak, hogy Gertrud lefegyverezve érezte magát, s feledte kissé túlbizalmas megjegyzéseit, s azon sajátságos érdeklődést, melylyel e különös emberhez viseltetett.

Az idegen egy üres széket elfoglalva mellette, ismét beszédbe eredt Gertruddal, figyelmeztette a táj egyes részeire, többek közt egy szép uri lakra jobbról az út mellett, beszélt annak előbbeni birtokosáról, s nehány érdekes adomát mondott el egy kalandos utazásról, melyet együtt tettek volt meg vele. Erről ismét más tárgyak jutottak eszébe, különösen oly országokba tett kalandozásai, melyek még a mostani felfedezési korszakban is csaknem ismeretlenek voltak és oly sok oldalu, s ismeretekben gazdag volt az idegen előadása, oly tűzzel tele, élénk képzelőtehetsége, s oly erőteljes szavakkal tudta kifejezni gondolatait, hogy fiatal, rajongó hallgatója csodálattal telve, elragadtatással ült mellette.

Művelt, fenkölt lénye teljes összhangban állt, e magas szellem költői hevével, mely ép oly fogékonysággal birt, a nagy és csodálatra méltó iránt, akár a művészet, akár a természet körébe vágott az; s miután a lányka gondolatait egészen belebilincselte, s érdeklődését rohammal bevette, nyugodt, észlelődő mulattatója csakhamar örömmel tapasztalta, hogy sikerült társnője bizalmatlanságát, s zavarát lefegyverezni; mert a mint ott ülve, szavaira figyelt, s még ha esetleg tekintete találkozott is a férfi sötét szemeivel, élénk, sugárzó arcza legkisebb tartózkodást, vagy bizalmatlanságot nem árult el többé.

Az idegen azonban legkevésbé sem használta fel Gertrud e látható önfeledtségét, melynek társaságában átengedte magát, hanem egész természetességgel folytatta beszélgetését, s őrizkedett fesztelenségét ujabb fürkésző pillantásokkal megzavarni. Igy tehát, midőn Jeremy orvos fiatal védenczét felkereste, a társalgás közte, s az idegen között oly fesztelen modorban, s könnyedén folyt, hogy az orvos meglepetve bámult reájok, vállát vonogatta, s igy kiáltott fel:

— Ez szép, mondhatom szép! Gertrud nem hallotta jőni az orvost, de felpillantott, a mint hangját meghallotta. Mivel gondolhatta, mennyire meglephette az, hogy őt egy ismeretlennel ennyire bizalmas beszélgetésben találja, nagyon elpirult, rövid megjegyzését halva; de látva, hogy társa egészen megtartja gondtalan higgadtságát, sőt mosolylyal fogadja a megjegyzést, inkább gyönyört érzett, mint zavart felette; mert elég különös módon ez utóbbi érzés merőben eloszlott szivéből, s inkább bizalmat érzett utitársa iránt, ki felállt, Jeremy orvossal, kinek azelőtti napon bemutatták volt, szivélyesen kezet szoritott, s egészen nyugodt hangon mondá:

— Lenne ön oly szives, engem a fiatal hölgynek bemutatni? Már jó darab idő óta társalgunk itt együtt, de még egyikünk sem tudja, hogyan szólitsuk egymást.

Miután Jeremy orvos a bemutatási szertartást befejezte, mr. Phillips kellemmel hajolt meg Gertrud előtt, s oly atyai jó indulattal tekintett reá, hogy ez perczig sem habozott elfogadni odanyujtott kezét.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

elhelyezési mód előbbi kelendőségét biztositsa a pénzügyminiszter, a fentebbi intézkedést tette, mely a kincstárra lényeges költségtöbbletet különben sem ró.

—

Szászrugaszkodások. Medgyesről irják lapunknak, hogy ott a szászpárt győzelmére m. hó 28-án tartott banquetten egyik tekintélyes szász ember kivonatilag következő toasztot mondotta: „Midőn a rómaiak csatába akartak menni, először önmagukat tisztották meg otthon. Ugyanis az összes idegen elemeket kiválasztották maguk közül és megölték, (vertilgt) s csak ezután indultak a harczba. Nálunk az idegen elemek még nem szaporodtak ugyan el, de léteznek, kerüljünk el tehát ezekkel minden érintkezést, dobjuk őket oda az általános megvetésnek, iparkodjunk ezen uton őket megsemmisiteni.“

Nem szándékunk a hasonlat gyenge voltára az olvasót figyelmeztetni, csak constatálni akartuk, hogy ők mindazon magyar és nem magyarajku polgárokat, kik a mostani követválasztáskor a szabadelvü párt köré csoportosultak, idegen, megvetendő s igy megis semmisitendő elemeknek nevezik, constatálni azt, hogy ők ha rajtok állana, mi módon bánnának el az idegen elemekkel. Az igaz, hogy ezen s hasonló fenyegetésektől sem étvágyunk, sem álmunk el nem romlik, hanem azért szivből sohajtunk fel, uram Tisza az ilyen henczegők és rugdalózók részére jöjjön el a te magyar korbácsod.

Válasz Szász Béla egyetemi tanár urnak.

Önnek hozzám intézett, általam közlésre el nem fogadott és az „Ellenzék“ hasábjain kiadott levele bármily nagy mértékben provokálja ugy hangja, mint alaptalan vádaskodásai által a hason modoru választ, miután előzőleg kijelentém, hogy az Ön magatartása nem változtat az én érzelmeimen, uralkodni iparkodok lelkemnek a méltatlankodás okozta jogosult felháborodásán.

Azt állitja Ön levelében, hogy nem azért hagyta el lapomat, mivel én Bokros Elek jelöltetését pártolám, hisz ez Ön szerint is jogomban állott, hanem azért, mivel a jelölés alkalmával „alattomosságok“-ban vettem részt

Ha őszinte a szó, a mit Ön igy elmondott, akkor oly bizonyos, mint a nap feljötte, hogy Ön a legparányibb ok nélkül szakitott a „Kelet“-tel, s az alaptalan gyanusitás ördöge üzte Önt lapomtól egész az „Ellenzék“-ig.

Mert az való, hogy én Bokros Eleket pár-[illegible] czikkemet közlés előtt Ön átolvasá, s azon kijelentéssel, hogy „az ilyféle reclame amugy sem változtat a dolgon“ annak nyilvánosságra hozatalát Ön nem ellenezte, de ép oly gyémánt-tiszta igaz valóság az is, hogy én B. E. hiveivel a kijelölés körül követendő eljárásra nézve sem a czikk megjelenése előtt, sem azután egyetlen szót sem váltottam és semminemü szándékaikról a legparányibb előzetes tudomással nem birtam, s Önnek ellenem e tekintetben emelt vádjai a legjogosulatlanabbak, a mik csak valaha embert érhettek.

Nem tartom e válasz feladatának az Ön által B. E. hiveinek eljárásáról általánosságban elmondottak tárgyalásába bocsátkozni, bár könnyü volna azok megczáfolása, de ha Önt nem vakitja el velem szemben az indokolatlan szenvedély, akkor könnyen elképzelheti vala, hogy még azon esetben is, ha léteztek volna állitólagos „alattomosságok“, azokba nem avattak volna be engem, a kit sorsom tiz évig Önökhöz füzött.

Mindezeket pedig megüzentem Önnek épen igy, midőn személyem ellen a képzelhető legalaptalanabb gyanusitásokkal telt levelét közlésre nem fogadtam el. És Ön e kijelentés daczára állitásait nem csak fentartá, hanem készebb volt az ellenfélhez fordulni, hogysem saját pártfelének eljárásáról alapos informátiót szerezzen, s hátat tart az „Ellenzék“-nek, hogy az kitombolja rajta a czivódás feletti örömét.

Részemről a vád lényegére a fennebbiekinél most sincs több válaszom, az Ön magatartásának jellemzését pedig leteszem áldozatul az együtt töltött hosszu mult oltárára.

A „Kelet“ szerkesztője.

—

Egynehány kérdés az „Ellenzék“ és „Egyetértés“ tisztelt szerkesztőségéhez.

Zilah, 1881. julius 9.

Az „Ellenzék“ pártjának szilágymegyei diadalai felett örül; helyesen teszi, mert ugy van. — Azonban legyen szabad egynehány kérdést koczkáztatnunk.

A szilágy-somlyói kerületben — állitja az „Ellenzék“, — hogy b. Bánffy Gyurka vezette a pártot diadalra. Igaz; a kérdés már most az, hogy b. Bánffy Gyurkát a függetlenségi párt tagjának számitja-e vagy nem? Mert abban az esetben, ha nem, b. Bánffy Gyurka győzött, nem a függetlenségi párt.

Második kérdés: b. Wesselényi Bélát a függetlenségi párt tagjának számitja-e, vagy nem? Mert ha nem, akkor sem győzött a függetlenségi párt. S abban az esetben, ha báró Bánffy Gyurka és b. Wesselényi Béla nem tartoznak a függetlenségi párthoz, kérdés: ki használta fel egymást? Ők-e a függetlenségi pártot, vagy a függetlenségi párt őket?

A harmadik kérdés: Papp Györgyöt, a ki mellett az „Egyetértés“ e hó 7-kén kelt 185. számu lapjában czikket ir s felemliti, hogy nekie köszönhetők a függetlenségi párt szilágymegyei fényes diadalai, s megrója a lapokat, melyek Papp Györgyöt nem számitják a függetlenségi párt hivei közé. — Papp Györgyöt, a ki valahányszor az országgyülésen fölszólalt, mindannyiszor a magyar birtok és nemzetiség ellen szólalt fel, — egy pártou levőnek tartja-e b. Bánffy Gyurkával és b. Wesselényi Bélával? Különös lenne ezen szövetség, de megeshetik, — nem tudjuk! De ha már valaki a nyilvánosság elébe lép s nyilvánosan küzd a Szilágyban oly párt érdekében, mely ott tagjaiul b. Bánffy Gyurkát, b. Wesselényi Bélát, Papp Györgyöt vallja s számitja sorai közé, akkor bennünket, szilágyiakat, nagyon érdekel ezen kérdések megvilágositása.

Papp György irányában ezen megjegyzéseinket csak azért tesszük, mert az „Egyetértés“ fenn hivatkozott számában is szives volt róla, mint megválasztott képviselőről és pártja tagjáról megemlékezni; azonban alkalma nem lesz a pártját diadalra segitett Papp Györgygyel kezet szorithatni, mert Papp Györgyöt Moni Gyula helyéből kiszoritotta. Érdekes azonban, hogy mig Papp György és pártjától hatalmas agitáczió fejtetett ki azért, hogy a szilágyi román választók a függetlenségi László Imrére szavazzanak, addig Papp György Móni Gyulával szemben megbukik; és daczára a budapesti függetlenségi párt szövetségének, mégis kibuktattatott. Ezen diadalnak örvend tehát az „Ellenzék“ s az „Egyetértés“?! Itt már most ujra azon kérdés merülhetne fel, hogy ha Móni Gyula függetlenségi — mert a függetlenségi közegek annak vallják, — ki játszta ki egymást? A függetlenségi párt játszta e ki Papp Györgyöt, vagy Móni Gyula a függetlenségi pártot s Papp Györgyöt? *)

Egy zilahi választó.

*) Kérjük a magyarországi lapokat is e kérdéseink szives átvételére, mert igen érdekes feleleteknek nézünk elébe.

—

A román nemzeti irodalom.

(Vége.)

Nagy becsünek tartott nyelvemlék került napfényre e század elején a moldovai érsekségnél. Ez egy 1740-ik évben irt halotti beszéd Nagy István moldvai fejedelem felett, mely szépség, folyékonyság, eszmebőség tekintetében „remutatványul következő a rész:

„Oh aranyerkölcsök: Valjon visszatértek-é valaha? Valjon csak voltatok-e és elmulátok, nem hagyván hátra nekünk, mint a keserü visszaemlékezést? Oly édes az uralkodásban az igazság és oly keserü a gonoszság, hogy mi már annyi századok óta siratjuk az igaz uralkodót ...

Az elmondott szavakból nem ismertétek meg képét, kit siratunk? Ki ajánla minden dolgai czélját istennek, mint ő? Ki izzada többet, hogy semmit se hagyjon mind abból, mit emberi törekvés kivihet, mint ő? Szükség vala tanácsra? Kész vala mindenkit meghallgatni. Használa a gyorsaság? Az álom vissza nem tartja, a nyugalom nem akadályoza: madárként repüle. Rendithetlen segitőre van szükség? Életét nem kimélé, kardjával kezében magát a halált megrettenté.“

„Isten, ki mint a polyvát szórja szét a királyok koronáit, megfogja hü szolgájának Istvánnak kezét, bátorságot önt halálig megrettent népének szivébe és István kezébe teszi a győzelmet. Övéivel megindul, meglepi az ellent, üti a vadat, megrettentik .... megszabadulunk.“

„A gőg lejt dölyfösséggel megtelve és elveszti józan gondolkodását; az alázatosság pedig égre emelt kezekkel — szentségbe öltözködve — megnyeri isten tetszését!“

A XVIII-ik század elején már oly korszak következik be, a midőn a fanariották uralkodása siralom völgyé változtatá Oláh- és Moldvaország földjét. (1716—1821.)

A román nemzet által előbbi korszakokban létesitett közmivelődési intézeteiben beleharapódzik a minden nemzeti törekvést meggátló görög szellem. Konstantinápoly külvárosaiból került lelketlen zsarnokok a román nemzetet sanyargatni kezdik. E korban tehát a román nemzeti muzsák gyászba öltözve elvonulni, s fájdalom miatt elnémulni voltak kénytelenek.

Most térjünk át az erdélyi románokra, valamint a magyar nyelv és nemzetiség hatalmas védbástyája Erdély volt, ép ugy a román nyelv és irodalom és ezekkel párhuzamban a nemzeti érzelem is akkor, midőn a kárpátokon tul a mindent megfertőztető és megsemmisitő fanariota szellem a nemzeti miveltség virágait elhervasztá — Erdélyben kezd uj életre vergődni. — Erdély lesz a román miveltség gyupontja és a mai román irodalom bölcsője.

Igaz, hogy itt is már 1577-és 80 körül Brassóban vannak román nyelvre leforditott egyházi könyvek; igaz, hogy 1643. évben I. Rákoczy György rendelete folytán már az erdélyi románok is kiküszöbölik egyházukból a szláv nyelvet, sőt e fejedelém azon számitásból, hogy Kalvin tanait a román nép között terjesze, Gyulafejérvárt nekik nyomdát alapit, me yből Kalvin tanaival beoltott román egyházi könyvek kerültek ki: mindazon által Erdélyben a román nyelv és irodalom csak a XVIII. század második felében kezd kifejlődni.

Miután az erdélyi románság egy része 1700 ban elfogadta a románegyházzal való egyesülést, több gr. egyesült püspök által román ifjak küldettek ki külföldre, illetőleg Rómába, tanári pályára leendő kiképeztetésők végett, a kik hazatérve, a román nyelvész irodalom apostalai lettek. Ilyen volt a többek között: Sinkai Gergely, ki — Rómában nyert kiképeztetése theologiai és költészeti diplomát nyervén — a románok cronikája megirására vállalkozott. Harmincz évig buvárkodott, kutatott minden magán és nyilvános könyvtárt Ausztriában és Rómában; harmintz évig dolgozott e sors üldözött egyén azon nagy müven, a mely a románok története nem egy homályos részére fényt deritett.

E román iróról van feljegyezve, hogy egyik Mecenástól a másikig járt; . . . sokszor pártfogó és remény nélkül gyalogolt, hátán — egy átalvetőbe czipelvén krónikáját. Szegénység, üldözés és megvetés nem képesek őt pályáján megtántoritani, nem még a censornak a korszellemét megszégyenitő azon durvasága sem, melyel, a nélkül hogy megértette volna a münek nagy becsét — kimondja reá a sujtó itéletet: „Opus igne autor patibuló dignus.“ Söt midőn egy alkalommal bizonyos egyén kérdezte: mit czipel a hátán és nem szégyenli azzal járni; büszke önérzettel felele: „In hoc fetus meusest in quopost fata glori ficabor; si non pudet fecisse, nec portasse pudebit.“ A nagy munka 1853-ban került sajtó alá Moldovában, éppen egy századdal szerzője születése után.

Sinkai kortársai voltak Micul-Klein-Sámuel és Major Péter, kik mindketten theologiai, philosophiai, nyelvtani müvek irása által tüntek ki, — söt az első leforditá héber és görögből az egész szentirást és kiadta Balázsfalván, 1795-dik évben.

E század első tizedében már oly korszaka kezdődik a román irodalomnak, a melyben az többféle irányban nyilvánul. Meg-meg jelenék egy-egy szép irodalmi folyóirat, májd azután különféle irányu közérdekü lapok. A már elhalt irodalmi tekintélyek helyébe azok szellemétől áthatott uttörők lépnek fel, kik a nyelv és iroda-[illegible] előmozditják. Számos költő lantján már bajosan zeng a nemzeti muzsa. Minden nemesebb érzemény, szabadság, honszeretet, történeti dicső tettek, a természet ártatlan örömei megéneкeltetnek. . . A nemzet egy kis részének érzelmi látköre tágul; megismeri önmagát, meg hivatását s kettőzött erővel igyekszik magának emüvelt nemzetek között méltó helyet elfoglalni.

De lássuk az egyes irányokban történt haladást.

A történeti tudomány az, mely legtöbb mivelőkre talált. Ilyen volt az 1852 ben Palermsban elhalt Ballesin, ki megirá a román haderőre vonatkozó tanulmányt 1845-ben; majd később Mihály vajda történetét. Ilyen volt Eliade Radulescu, ki egyéb történeti müvein kivül, kiadá Párisban 1851-ben „memoires sur l. histoire de la regeneration roumaine“ és „memoires sur l. evenimentes de 1848“ czimü munkáit. Az erdélyi származásu Florián Áron pedig megirá az oláhországi fejedelmek történetét 3 kötetben. Florián Papiu külföldön gyüjtött történeti müveivel és Baricz György érdekes adatok közlése által igyekeztek érdemet szerezni a történeti irodalom terén.

E kornak jutott a dicsőség a román nemzeti költészetet is valódi virágzásra hozni. A költészet mindennemü termékekben nyilvánul, de leginkább a lyrai költészet az, mely legtöbb és legtehetségesebb müvelőkre talált. — Hatvannál többre megy azon költők száma, kik e korban müveikkel gazdagiták a román Parnassust.

Szorosabban véve, e kor költészete leginkább Alexandri, Bolnitianu és az erdélyi Muresán müveiben culminál. Az első a népénekek és balladákban s második a hősköltészet és balladákban, az utóbbi pedig szózatai és ódái által tünt ki.

A román népköltészet termékeinek gyüjtésében s azoknak magyarra átültetésében fárado zik Moldován Gergely tanfelügyelő és iró.

Alexandri a román népköltészetet tanulmánya tárgyává téve, behatol e kimerithetetlen „aranybányába“ s összegyüjti szintén a népköltészet vadrózsáit és azokat balladák, énekek stb. nemük szerint beosztva és magyarázó jegyzetekkel ellátva, kiadja. Hogy pedig a román költészetet külföldön is ismertté tegye, Párisban 1855-ben kiadja „Ballada et chauts pop. de la Roumaine“ czim alatt általa forditott költeményeket.

Alexandriuról megjegyezhető még, hogy az 1878 ik évben Francziaországban Montpellierben a latin származásu nemzetek által tartott nyelvészeti congressuson a latinfajt dicsőitő énekre kitüzött pályadijt ő nyerte meg tulságosan dicsőitő versével, a mely magyarul viszszadva a következő:

A latin népfaj éneke.

A latin népfaj a királynő
A népek közt, kik itt nagyok;
Dicscsillagot hord homlokán ő,
Mely mindenkorra fennragyog.
Rendeltetése: csak előre
Hatolva lépni nagyszerün, —
Elöl megy ő — népek vezére —
Nyomán világot szórva hün.

A latin népfaj deli szüzlány,
Édes bübája elragad;
Az idegen átlátva utján,
Térdre borul a vágy miatt.
Ő fürge, szép s mosolyg örökre
Felhőtlen, enyhe ég alatt;
A ragyogó nap az ő tükre
S fürdője tenger, — habsmaragd.

A latin népfaj dus minden kincsben
A mik e földön termenek,
S a többi nép testvérével minden
Javát örömmel osztja meg.
De rettentő, ha gyul haragra,
S megváltó karja bárkiért —
Lesujt a durva zsarnok hadra —
S ha küzd öndicsőségiért.

Midőn a szent biró előtt majd
A végitélet napja kél,
S megkezdik ottan a latinfajt:
„A földön — szólj — te mit tevél?“
Fennhangon ő felelt eképpen:
„Uram! ott lenn minden felek
Csodálattal betelt szemében —
Én téged képviseltelek!“

Nagy Albert.

—

Nyilatkozat.

Minden tendenciozus hirlapi közleménnyel szemben kijelentjük, hogy valótlan, miszerint a „kormánypártiaknak“ alólirott intézet nem prolongál, vagy felmond. Eddig julius 1-étől 4 egyénnek nem prolongált, és összesen 16 egyént jelölt ki igazgatóságunk, kiknek ez idő szerint nem prolongál, és 2 egyén van a 16-ból, kinek bekebelezett követelése felmondatott, mert intézetünket czélzatosan becsmérlő felhivást tettek közzé és talán éppen intézetünk pénzéből akarnak verseny takarékpénztárt felállitani. Röviden: kereskedelmi és nem politikai ellenségeinknek nem szolgálunk és velök pénzügyi összeköttetésben lenni nem kivánunk. Önként értetődik hogy a „Kelet“ f. évi juli. 7-iki számban megjelent „kortestakarékpénztár“ czimü közleményt, mint valótlan [illegible] visszautasitjuk.

Székely-Udvarhelyt, 1881. juli. 9-én.

A székely-egyleti első takarékpénztár igazgatósága nevében:

Bod Károly, aligazgató. Wolff József, jegyző.

—

Kivonat a „Budapesti Közlöny“-ből.

Árverések. A déési tvszk Krecsun Juon, 361 frt b. ingatlan augusztus 2-dikán. — Szászsebesi jb. Waldhütter János 675 frt b. ingatlan szeptember 9-én. — Szászsebesi jb. Plattner Mihály 3967 frt b. ingatlan szeptember 21-én. — Szászsebesi jb. Gebhardt Mihály 1619 frt b. ingatlan szeptember 24-én. — Szászvárosi jb. Dregán Ádám 357 frt b. ingatlan augusztus 3 án. — Tordai tvszk. Vig Mihály 228 frt b. ingatlan augusztus 10 én. — Kolozsvári tvszk Kerekes Márton, 16,467 b. hagyatéka augusztus 19-én. — Medgyesi jb. Mihály Dezső, 3759 frt b. ingatlan augusztus 9-én. — Szászvárosi jb. Uriczesku Danilla, 490 frt b. ingatlan augusztus 9-én. — A brassói tvszk Boyer Károly, 4600 frt b. ing. aug. 10-én. — Zilahi tvszk Nagy Sándorné 2868 frt b. ingatlan julius 30 án. — Kézdivásárhelyi tvszk Benkő Dániel II ik árverés julius 26-án. — Brassói tvszk Bartsch János, 1680 frt augusztus 10-én. — Segesvári jb. Broos György 368 frt b. ingatlan augusztus 12-én. — Kolozsvári tvszk Kürthi Sándor 11,341 frt b. ingatlan szeptember 12-én. — Tordai tvszk Henter Károly 1153 frt b. ingatlan julius 29 én. Nagyenyedi jb. Marginian Atyni, 959 frt b. ingatlan julius 22 én.

Pályázatok. Segesvári jb. irnoki állomásra 4 hét alatt. Kolozsvári pénzügyigazg. számgyakornoki állomás, 3 hét alatt; I-ső oszt. ellenőri, II od III ad VI és IV od oszt. adótiszti állomások 3 hét alatt, és egy napidijas kezelési gyakornok állomás 4 hét alatt. — Nagy-enyedi adófelügyelőségénél II od oszt. pénz. ü. fogalmazói állomás 4 hét alatt, — egy számgyakornoki állomás 15 nap alatt. — A kolozsvári tud. egyetemen, a természettudományi intézetnél tanársegédi állomás.

—

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. julius 10.

Lapunk t. előfizetőit tisztelettel kérjük, miszerint a jövő félévre előfizetéseiket idején megujitni szivesked-jenek.

Helyi hirek

— **A kolozsvári** szélsőbaloldalnak tegnap és tegnapelőtt vig napjai voltak. Szombaton estve hozták be a vonatról Ugron Gábort, s iszonyatos ujjongások között vonultak keresztül a városon. Ugron Gábor kiséretének a külvárosi lakosságnak egyik része énekelte, hogy mit izent Kossuth Lajos, másik része éktelenül orditozott, s a szörnyü zsivajban csak a nagy dob bumbumja hallatszott. Az éj csöndjében csapott szokatlan nagy lármára a városnak valamennyi házőrző állatja elkezdett teljes erővel ugatni s keservesen vonitott. A menet a polgári dalegyletnek a lövöldében tartott estélyére vonult, s ott is majdnem késő éjfélig folyt az ágyuzás. Hiszen szép a hazafiság, kivált ha nagyott szól, de az alvókat általa ágyaikból is felverni még a szélbaliságnak sincs jussa.

— **Nagy vacsora** és fáklyásmenet is volt a város uj képviselőinek dicsőségére tegnap estve. Azt meg kell adni, hogy elbóditott szélbali atyánkfiai roppant kitartással végig csinálták minden kigondolható demonstratiót, a mivel ez a rabságban sinylődő haza megmenthető volna. A Trencsivárban gyültek ismét csak a külvárosok polgárai le a csecsszopó gyermekig fáklyát gyujtani. A menet innen a redoute elé vonult; több lobogó között ott vitték azt a zászlót is, a mely valószinüleg Ugron Gábor pucscs-hadseregének volt eredetileg szánva. Hatalmas török félhold és csillag volt rajta, meglehet annak kifejezőjéül, hogy az alatta menők egy ujabb adandó alkalommal készek lesznek Ugron Gábor pucscs-hadseregében szolgálni. A képviselőknek Benel Ferencz beszélt, roppant gyarló népszónoknak árulván el magát. A dolgok természetesen Ugron Gábor és Bartha urat sem hagyták szó nélkül s különösen a pressió ellen panaszkodtak, a mit a kormány a választások alkalmával szerintök kifejtett, a mely állitásnak igaz voltát leginkább bizonyitja az, hogy oly városban, a hol a választók fele hivatalnok, ők lettek képviselőkké. A nagy kukuloriumnak e beszédekkel vége szakadván, a vigadóban nagy eszem-iszom fejezte be az ünnepet. Tiz embernél alig lehet többre tenni az itt megjelent intelligens egyének számát, a kiknek aztán a többek között Intze a baróthi uj képviselő megtartotta óriási derültség között szüz beszédjét, éltetvén a „politikus mészárost“, Balla komának pedig éltette egyik derék polgártársunkat, a ki szerinte száz üveg borral járult a hazafiui lelkesültség emeléséhez. Ily fajta toasztok között lett késön vége a szélbali nyári időtöltéseknek még pedig a függetlenségi hivek dicséretére legyen mondva, tudtunkkal minden excessus nélkül. Még csak a „Kelet“ szerkesztőségének ablakai is épen maradtak.

— **Tudvalevő dolog**, hogy a kolozsvári „Ellenzék“ nagy hazafiatlanság számba vette, midőn annak idején a kolozsvári korcsolyázó egylet tagjai katonai zenekar mellett korcsolyázni mertek. A polgári dalegyletnek szombati estélyén a szélbali tánchoz Ugron Gábor és Bartha Miklos éltetései között javában fujta a katonai zenakar. Vajjon többi elveikhez is annyira hivek maradnak-e a függetlenségiek?

— **Egyetemi magántanár**. Dr. Vályi Gyulát, a partiális differentiális egyenletek elméletének a geometriára és a mechánikára való alkalmazásából egyetemi magántanárrá lett képesitése folytán a vallás- és közoktatásügyi miniszter ezen minőségében megerősitette.

— **Párbaj Pálmay Ilkáért**. A kolozsvári közönség kedvencze, nemzeti szinházunk primadonnája, temesvári vendégszereplése alatt majdnem nagy bajnak lett okozója — tudtán kivül. Mint a „Bud. Pesti Hirlap“-ban olvassuk, a szép müvésznő tüzes szemei lángra lobbantották a temesvári szinháznak egy rendező polgárát és ez szerelmes pillantásai között valószinüleg nagyon forgathatta szemeit. Ez a dolog sehogy sem tetszett a temesvári ujság áldott lelkü szerkesztőjének és a vége kihivás lett. Már köszörülték erősen a kardokat és mindegyik fél a másiknak legalább is a — fülét készült levágni. A bérkocsis azonban, a ki a szerkesztő urat a harcz mezejére szállitandó volt, attól tartott, hogy hátha nagyobb kár is eshetik valamelyik hösben. Ennek az okáért azt hitte, hogy legjobb lesz ha hatósági felügyelet alatt történik meg a véres küzdelem és azért értesitette is a dologról a rendőrséget. Ennek aztán persze volt rá gondja, hogy a két vérengző ember ne jusson nagyon közel egymáshoz. Pálmay Ilka asszony különben a mai napon Budapestre érkezett.

— **A kolozsvári** államvasut üzletvezetőségétől vettük a következő sorokat: Az utazó közönség értesitése czéljából szives tudomására hozzuk, hogy a román államvasuton Sinaia és Comarnica közt fennállott forgalmi akadály megszünvén, az összes forgalom ezen vasuton a mai napon megnyilt. S minthogy a román vasut 1. és 2. számu gyorsvonatai ismét Predealig és Predealtól közlekednek, az ezekkel csatlakozásban levő 201. és 202. számu gyorsvonatunk holnaptól kezdve menetrend szerint szintén Predeáltól Predealig fog közlekedni. Ellenben a Brassó-Predeál közti személy forgalom közvetitése czéljából a forgalmi akadály tartama alatt naponként inditott s a 203. és 204. sz. személyvonatunkhoz csatlakozott 223. és 294. sz. teher-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vonatokkal holnaptól kezdve személyek nem szállittatnak. Kolozsvár, 1881. julius 10. Á b e l.

— **Közegészségügyi** állapot Kolozsvártt. A városi főorvos jelentése szerint ez évi jun. időjárati viszonyai megfelelőleg a meleg időszaknak rendesen folytak le, és tekintetbe véve mind a betegülési és halálozási megkevesedett eseteket, a közegészségi állapot kedvezőnek mondható, a fertőzési kórok közül csak is az, ugylátszik meghonosult roncsoló toroklobról feljelentetett n é g y eset közül három halálosan végződött, a légzési szervek lobbos és hurutos állapotjai kevés számmal észleltettek. A helybeli állami Károlina-kózházban a mult május hóban ápolás alatt maradtak száma teszen 149, az ujonnan felvettek száma 173, összesen 322, ezekből elbocsáttatott gyógyulva 109, javulva 28, gyógyithatatlan 7, meghalt 12, összes fogyaték 156, junius végén ápolás alatt maradt 166; a katonai kórházban az elmult május hónapról maradt száma 102, szaporodás 131, összesen 233, ezekből elbocsáttatott 135, meghalt 1, maradt 97. A népesedési mozgalom eképen táláltatott u. m. a halva szülöttek száma a férfinemből 3, a nőnemből 3, összesen 6, az élve szülöttck és egyszersmind megkereszteltek száma a férfinemből 53, a nőnemből 55, összesen 108. Házasságra léptek a róm. kath. részről 8 pár, az ev. reform. 10, unitáriusok 2, az izraeliták 1 pár, összesen 21 pár. A meghaltak száma 82. A születési több let 41.

— **Takács János temetése**. Takács János min. tanácsosnak és az orsz. távirda hivatal főigazgatójának temetése Kézdivásárhelytt folyó hó 9-kén délelőtt fél 11 órakor nagy részvét közt ment végbe. Jelen voltak a közlekedés miniszterium távirdai szakosztálya Koller osztálytanácsos vezetése mellett, a budapesti főállomás igazgatója Fábry, a kolozsvári távirda-igazgatóság, a főállomások és alállomások küldöttségei. Továbbá Háromszékmegye törvényszéke, járás és szolgabirósága, adóhivatala, tanitó testülete és ügyvédi kara. Ezenkivül megjelent a 24. honvédzászlóaj tisztikara, Kézdivásárhely város tisztikara és tanácsa, a ávárosi ipartestületek 8 zászlóval, valamint Lázár Mihály e kerület országgy. képviselője. Az elhunyt koporsójára öszszesen 16 disz es koszoru tétetett. Három beszéd tartatott, melyek mindegyike az elkunyt sokoldalu érdemeit emelte ki. A temetés egy óra után ért véget.

— **Időjárás**. E u r ó p á b a n : a n a g y légnyomás (764—766) kontinens nyugati felében; a depressiók egyike (759) O r o s z ország délnyugati részében másika, (758—759) Magyarország keleti részéből Romániában távolóban van. — Németországban gyenge szeleknél az idő változó, kevés helyi esőkkel, csekély hőmérséklet változás mellett. — Hazánkban: többnyire nyugat és észak között járó északias erősbödött szelek mellett a hőmérséklet alig változott; a légnyomás keleten lejjebb-, nyugaton fölebb szált. Többnyire derülő napalokat borus éjjelek váltanak fel, számos helyenkint; jelentékeny mennyiségü esővel és égiháboruval. Az e hó 7-ikén előrejelzett hüvösebb esősebb változó idő végéhez közeledik és derülő jelleget ölt, szárazabb és melegebb lesz a jövő napokra. Kilátás a jövő időre. Hazánkban a nyugati félben derülő, keleten még változó időt várhatni itt több helyi esőkkel, erős szelek mellett.

Hazai hirek.

— **A királyné zsebkendője**. Az „Ellenőr“-ből vesszük át a következő „érdekes történetet: A. G. Ischlben tartózkodó bécsi fürdővendég dr. Herzka hidegvizgyógyintézetébe ment. — Előtte egy udvari kocsi haladt, melyben a király és a királyné ültek, A királyné jobb kezében napernyőjét és zsebkendőjét tartá. Az udvari kocsiból egyszer csak kiesik a zsebkendő. G. megállittatja kocsiját, fölemeli a zsebkendőt, s mikor visszament Ischlbe, elvitte a polgármesternek. „Leteszem önnél a zsebkendőt polgármester ur, mondá G.‘ de kérem, hozza valahogyan ő felségének tudomására, hogy engem hü alattvalóját nagyon boldoggá tenne, ha a zsebkendőt elveszettnek tekintené, s mint drága emléket nálam hagyná.“ A polgármester megigérte, hogy a kérelmet a királyné főudvarmesterének, báró Nopcsának tudomására fogja hozni. A főudvarmester jelentést tett a királynénak a történtekről, mire a királyné azt felelte, hogy ha a találó méltó az adományra, megtarthatja magának. — Információkat szereztek G. urról, s mivel ezek kielégitőleg hangzottak, a polgármester utján a boldog találó kezeihez juttaták a zsebkendőt, mely fehér foulard, egyik sarkában aranysárga selyem himzéssel kivarva az Erzsébet név s a császári korona.

— **Irányi Dániel** Kendi-Lónán, gr. Teleki Miksáné asszony birtokán tölti a nyár egy részét, a hova e napokban elutazott.

— **Meghivás**. A „torda-aranyosmegyei tanitó-testület“ a nagyméltóságu vallás és közoktatási miniszter ur által aug. 12-re Budapestre összehivott országos tanitógyülésre küldendő képviselőjének megválasztása tárgyában Tordán, 1881. julius hó 16. d. e. 9 órakor a polgári fiuiskola 4. szám termében rendkivüli közgyülést tart, melyre a tanitó-testület alapitó, pártoló és rendes tagjait van szerencsénk tisztelettel meghivni. Torda, 1881. jul. hó 9. Májai István, elnök, Iszlai Márton titkár.

— **A szebeni** és külföldi német lapok tele kürtölték a világot Maurer nagyselyki szolgabiró esetével. Mint egészen megbizható forrásból tudathatjuk az érdekelt felekkel, hogy ezen ügy végstadiumában van, s a vád legnagyobb része alaptalan, a mi bir is némi alappal, rendkivül tulozva van. Természetesen a Tagesblatt hivei örvendenének, ha sikerülne nekik egy pár magyar embert lenyelniök, de valószinüleg torkukon akad mindegyik.

— **Amerikai papa**. A nagybácsi helyét a papa foglalja el történetünkben, mely daczára annak, hogy amerikai, mégis igaz. A fővárosi Hungária vendéglőben egy fiatal ember — egy biztositó intézet hivatalnoka — szállt tegnapelőtt reggel. Midőn nevét az idegenek névsorába akarta jegyezni, álmélkodva olvasta saját vezetéknevét, de a keresztnév a régen Amerikába vándorolt és azóta holtnak hitt atyjáé volt. A fiatal ember kérdésére, ki irta igy be nevét, a vendéglő igazgatója azzal válaszolt, hogy megmutatta neki azt az urat. Rövid felvilágositó szavak után a dusgazdag amerikai karjai közé szoritá fiát, a kit két éves zsenge korában csókolt meg utoljára. Mintegy 25 évvel ezelőtt vándorolt ki az ujvilágba egy horvát városkából, a hol kereskedő volt és tönkrement. Neje és kis fiacskája egyideig csak kaptak hirt, meg egy kis pénzecskét tőle, de egyszerre megszakadt minden összeköttetés, sőt az asszony tudakolására az amerikai hatóság a kivándorolt halotti bizonyitványát küldte be. Erre az „özvegy“ férjhezment, de a gyermekágyban meghalt. A kis fiut mostoha atyja neveltette és derék fiatal ember vált belőle. A véletlen hozta ismét össze 25 év mulva apát és fiut, ki most már nem lesz többé kénytelen egy biztositó társaság ügynöke lenni.

— **Sport**. Zmertych Iván, Londonban élő hazánkfia a magyar athleta, kire nagy velociped utjáról, még emlékeznek olvasóink ujabban megint igen érdekes tervel foglalkozik. Mint a „Vad. és Vers. lap.“ szerkesztőjének egy magán levélben irja, folyó hóban Párisból elindulva, Chalous, Nancy, Strassburg, Ulm, Augsburg, München, Braunau, Lincz, Bécs, Bruck, Magyar-Óvár és Győrön keresztül Budapestre gyalogol 30 nap alatt, tehát legnagyobb hőségben. — A távolság 900 angol mértföld, s igy naponkint legkevesebb 30 angol mértföldet kell tennie, s naponkint 10 órán át gyalogolni. Zmertych nem fogadásból, hanem passióból teszi ez utat és biztosan reményli, hogy vállalata sikerülend.

— **Az állatkerti** m e d v e t r a g é d i a áldozata, Major István tegnap a Rókus kórházban meghalt.

— **Deák Ferencz kedvencze**. Érdekes vendége volt tegnapelőtt délelőtt a nemzeti muzeumban levő „Deák terem“-nek Henriette de Kibanperre k. a. személyében. A kisasszony de Kibanperre Leo egykori bajor tábornok leánya. Kibanperre a 30 as években az osztrák hadseregben és pedig több éven át Zalamegyében szolgált, hol a ritka tudományu és szeretetreméltó fiatal hadnagy csakhamar leggyöngédebb érzelmü tisztelője és barátja lett Deák Ferencznek. A baráti kötelék akkor sem lazult meg, midőn az ötvenes évek elején Kibanperre elhagyta hazánkat s bajor szolgálatba lépett, hol már 1864-ben a tábornokságig vitte. A tábornok minden harmadik évben eljött Münchenből Deák látogatására s magával hozta a kis Henriettét is, ki Deáknak valódi kedvenczévé lőn, kihez még betegeskedő állapotában is irogatott levelet. Az öreg tábornok épen azon évben halt el, mely évben mi vesztettük el Deákot s ez volt egyedüli oka annak, hogy a most már szép hajadonná fejlődött Henriette csak most jutott ahhoz, hogy eljöjjön Deák sirjára kegyeletes koszoruját letenni. A temetőben, mint a Deák szobában özv. Lenhosséknéval, rokonával jelent meg a kisasszony, mely utóbbi helyen órákon át nézegette az „öreg ur“ után maradt, s hálás nemzete által hiven megőrzött ereklyéket. Különös örömére szolgált, hogy a szobában levő arczképek között az ő maga arczmását is fellelhette.

— **Az amphiteatrum**. Naponkint jobban halad az ásatás, naponta jobban feltünnek az ó-kor e remek müvének az idő meg nem emésztette falai, s minden nap, minden óra jobban és jobban igazolja, hogy Torma Károly tanárnak még a mult őszszel mondott véleménye helyes, ugyanis ő már a mult őszszel kimondá, hogy a kiásott épületrészszel szemközt lévő résznek, mely akkor föld alatt pihent, ép oly részletei lesznek, mint a már felfedezetté, s hogy e részen is három kamarának kell lenni. Hogy nem tévedett, mutatja ama körülmény, hogy ma, f. hó 8-án az egyik kamarát megtalálta, melynek ép oly iránya, ép oly alakja van, mint a már tavaly felfedezetteké; kétségtelen, hogy a már felfedezett, s ma feltalált kamarák közt lévő még földdel fedett épületben a Torma által jelzett s még hiányzó kamara benn van. Az ásatásokat a müvezető tanár körtöltéssel látta el, melyről egy tekintetre átnézetet nyer a szemlélő az egész nyagyszerü mü fölött. A rendszeres ásatás sikerével azonban nem áll párhuzamban a leletek sikere, mert eddigelé csak mintegy 40 drb kisebb-nagyobb, különböző császárok korából eredő érmek s mintegy tizennégy kisebb-nagyobb felirat találtatott. — T o r m a tanár erősen hiszi, hogy a ma fölfedezett kamara háta mögött szoba volt, melynek már nyomán is van az ásatás, de hogy e szobának mi czélja volt, még csak képzelni sem „tudja egyelőre. A müásatásokat még e hó 16—20-áig fogja vezetni Torma, azután a tavalyi szünidők alatt félbenhagyott aldunai római sánczok vizsgálatának folytatására megy s ott marad szeptember eléjéig. Elutazása előtt még a most ásatás alatt álló egész területet kiakarja ásatni, ugy, hogy távolléte alatt, a mü ásatása szünetelni fog, s csak az arenában lévő s tavalyi ásatások folytán összehalmozott föld eltávolitását fogja eszközölni a munkafelügyelő. Mint tudjuk, Torma tavaly a római sánczok vizsgálatát és topografiai felvételét az Aldunától Temesvárig fejezte be, ez idén Temesvártól a Marosig reméli befejezhetni. Az őszszel leendő visszatérése után reméli Torma, hogy két hét alatt az aquincumi szinház ásatása teljesen be lesz fejezve, s igy október hóban, az egész római szinház előttünk fog állani, minden részletében s egész nagyszerüségében, a tudományos kutatás nagyeredményekép s annak jutalmául.

— **Garfield** „gyilkosa“ Budapesten. Az osztrák államvasut közelében álló rendőrt egy fiatal ember szólitott meg s arra kérte, hogy vigye a kapitányságához, mert ő — Garfield „gyilkosa.“ A rendőr eleinte elfordult a fiatal embertől, azt hivén, hogy az a saját mulatságára tréfát üz vele. De midőn az ismeretlen konokul ragaszkodott állitásához és sürgette elfogatását, a rendőr figyelmessé lett s észrevette, hogy őrjöngővel van dolga. Azonnal felszólitotta a „gyilkost“, hogy kövesse őt. Ez megmondta, hogy Holzmeister Nándornak hivják s Kecskemétről jött. A rendőr a Rókuskórház megfigyelő szobájába vezette a szerencsétlen fiatal embert.

Vegyes hirek.

— **Szoczialdemokraták** B é c s b e n. Tegnapelőtt éjjel a bécsi rendőrség nyolcz munkást fogott el, kik egy titkos szoczialdemokrata társulathoz tartozván, forradalmi lázitó iratokat terjesztettek. A szoczialisták rendes üléseket tartottak, hol egyikök, hol a másikuk lakásán. A titkos rendőrfőnök és négy rendőrbiztos 20 rendőrrel a különböző városrészekbe mentek s több embert elfogtak, kiket szoczialdemokratákul jelöltek meg. Az elfogottak lakásait kikutatták és a talált lázitó iratokat elkobozták. Az elfogottak, kiket még nem hallgattak ki, kivétel nélkül cseh nemzetiségüek.

—**Öreg házi állatok menhelye**. Páris közelében egy gazdag földbirtokos asylumot alapitott öreg kihasznált házi állatok számára, hol éltük fogytáig ellátják azokat. Az állatok közt, melyek jelenleg élnek e menhelyen, van egy 36 éves tehén, 72 éves öszvér, 27 éves disznó, 18 éves kecske és egy 12 éves pulyka. Az apróbb szárnyasok udvarán láthatni egy 37 éves ludat, mely hasát már a földön csusztatja; lábai majdnem teljesen megtagadták a szolgálatok s telvék szömörcsökkel. A madárházban vagy 28 esztendős vörösbegy, és egy házi veréb, mely 31 esztendős. Ezen maga nemében páratlan gyüjtemény tulajdonosa természetesen minden gyámoltja koráról megbizható adatokkal szolgál s egyre azt a különben természetes tényt bizonyitgatja vendégeinek, hogy a házi állatok, ha a munka és egyéb teendők ki nem meritenék annyira, sokkal tovább élnének, mint rendesen.

— **Garfield** elnök, mint Washingtonból jelentik, tegnap szerencsésen átesett a döntő válságon s az orvosok most már valószinünek tartják fegyógyulását. Guiteau ellen csak akkor fogják meginditani a törvényes eljárást, ha Garfield sebeit pontosan megvizsgálták és a sérülések ne ét végleg megállapitották. Az elnök neje, Lukréczia, szül. Rudolph egyszerü farmer leány és távoli rokona a forradalmi háboruból ismert Greene tábornoknak. Igen intelligens külseje, mintegy 45 éves hölgy és egyideig tanitónő volt. Garfieldéknek négy fiok és egy leányuk van, a legidősebb fiu most 16, a leány 12 éves. Házas életük igen jó és Garfieldné kitünő háziasszony hirében áll.

CSARNOK.

A LEVÉL.

II.

(Folytatás.)

Ryant ur, mint rendesen, hét óra felé jött meg: Értesitették, hogy a grófnőnek migraineje van és senkit se akar fogadni. Ryant urat ez bántotta, nagyon bántotta. Előtte nem létezett migraine, e fajta tetszetes betegség. Az epések sohse értik mások idegességét. A bankár király, ki oly hires volt milliói, versenyparipáiról s mint hármas laptulajdonos, ez este különös kivételkép egyedül volt. Hiányzott rendes udvara. A körbe ment ebédre. Másnap reggelinél s ebédnél megint csak azt a választ kapta: Grófnő ő nagysága gyöngélkedik, s nem fogad.“ Csak harmadnapra vette rá magát Fernande, hogy férje előtt megjelenjen: a negyvennyolcz órai aggódásból halványan, beesett szemekkel, megtörve jelent meg.

— Bocsásson meg, kérem, — szólt férjéhez — de beteg voltam.

Ryant ur szó nélkül csókolt kezet, karját nyujtá s az ebédlőbe vezette nejét. Az ablakon, a kerti fákon besütött a napsugár, a februári napnak bánatos mosolya. A gróf jó étvágygyal evett, mint a ki sokat dolgozik: a reggeli rövid, de substantialis volt. Férj és nő alig váltott pár szót. A gróf szokás szerint két negyed tizenkettőkor kelt fel az asztaltól, köszönt nejének s szobájába távozott. Három óráig adott kihallgatást. De e nap odavetőleg szólt nejéhez:

— Kedves barátném, csevegnem kell önnel. Megengedi, hogy termébe kisérjem?

Fernande bámulatának adott kifejezést mozdulatával. Tiz évi házasság óta a gróf először szegte meg szokását. Majd ujra megszólalt:

— Ugy-e nem felejtette el, hogy ma este van a B a g d a d i h e r c z e g n ő premiéreje? Örvendek, hogy kegyed el fog jöhetni.

A terembe érve, Fernande leült s férjére nézett. Ryant ur magas, szikár, hideg ember volt, nagy nyugalom honolt alakján s kék szeme érczes tekintettel mosolygott.

Kedves Fernande, mondá, engedje, hogy tisztázzuk kölcsönös helyzetünket. Én önt szegényen vettem nőül. Nem szerelmét, de barátságát kértem. Ön gyönyörü szépséget, páratlan szellemét, kiváló müveltséget hozott nekem és szalonomat a leghiresebb három-négy egyikévé emelte, melyekről csak beszélnek. A magam részéről, ugy hiszem, hiven megtartottam hallgatag kötött szerződésünket. Kegyed egészen szabadon él. Kegyednek ép ugy meg vannak a saját összeköttetései, mint nekem a magaméi. Csak egyre kértem kegyedet: hogy ha barátokat tartania tetszenék . . . bizalmasabb barátokat, — hogy ezek nekem tessenek. Meg kell adnom, hogy mostanáig nincs is mit szemrehánynom. A férfiak s nők, kiket ön fogad, mind kedvesek. Ön szereti a szellemes embereket, minő Ranorey ur, — a müvészeket, minő Servain Henrik, hisz ebben mi rosszat se látok.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Méhészet.

„Navita de ventis, de bobus narrat arator.“

A mult hét, Kolozsvárt a méhészet terén való széttekintéseknek vala szentelve. Megakarván győződni affelől, hogy egyletünk vezéreinél hogyan áll a dolog: körutat tevénk, s hogy többet ne emlitsünk, a derék trium viratust jelezzük Voith Gergely id. alelnök, Csiki János József pénztárnok és Gebhárd Döme választmányi tag személyében, kiknél mindannyinál mintaszerü méhészet tárul az ebben gyönyörködők szemei elé.

A kimondhatlan lelki élvezet Voith házsongárdi kertjében vette kezdetét, hol alig pár évi igazi odaadás után minden érzékkel biró néző előtt bebizonyult az, hogy ilyen igazgató szárnyai alatt föl kell virulnia e r d é l y r é s z i méh. egyletünknek. Láttuk itt a méhlakok minden kigondolható alakjait, szerkezeteit, s a különbnél-különbfélébb lakokban a szebbnél-szebb eredményt.

A méhlakok elészámlálásába annál kevésbé látjuk szükségesnek belebocsátkozni, mivel már ezeknek ajánlhatóbb fajairól többször tettünk emlitést.

Második élvezetben jóhirü „Csiki-testvérek“ egyik tagja igen szép reményekre jogositó fiatal méhésztársunk részesitett S z e n t g y ö r g y h e g y i egészen uj méhészetével, hol 84 Dzirhoni Berlepsch-féle lakból álló nagyon csinos pavillon tárult gyönyörködni vágyó szemeink elé, melynek jó része szebbnél-szebb rajokkal be is népesittetett. S most is, de jövendőre bizonynyal egyik legnagyobbszerüje leend e méhpalota azon keveseknek, melyek hazánk ápisticaját hivatva vannak megalapitani. Nincs e telepen más, mint eredeti vesszőkas s az ezekből benépesitett pavillon Dzirhon-Bérlepschei, de épen azért, mert ilyen s igy czélszerü is: teljes megelégedésére szolgált a jelenlevőknek.

Azt mondhatnók: „finis coronat opus,“ ha csakugyan oly ügyesen ki nem tett volna magáért méhészetével két emlitett jelesünk, a midőn Gebhárd Döme távirászati főnök ur igen csinos „b o r n y u m á l i“ családi nyári lakán befejeztük rövidke körutunkat. — Itt már nagy részben Göndöcs-féle lapozó kaptárokkal találkoztunk egy méhszinben s egy külön 26-os pavillonban, mely utóbbit 9 es táblákban Bak Lajos jeles mü asztalosunk és tagtárs emelt k e d v e s b a r á t u n k diszes lakául. Oly lelki mulatság vala ez, milyet csak ritkán láthat álmában is a fántástikus méhész. Hanem ám, nem is könnyü dolog ily 3 szenvedélyes méhészt találni. — S épen azért biztat a remény, hogy „ v o n z v á n a p é l d a:“ Egyletünk óriássá növendi ki magát, már is számtalan apróbb utánzói születvén matadorjainknak helyben és távolabb vidékeken; kik közt még Bak Lajos — szintén bornyumáli méhtelepét — emlithetjük, mint á kinél Gebhárdhoz menőleg szintén nagy gyönyörüséggel telt kis csapatunk.

S hogy örömünk teljes legyen társaságunk mulatságát egy kitünő vidéki társunk is fűszerezte, Maros-Ludasról, ki a mint látszott annyira ügybarát, hogy vidéke e téren is büszkén tekinthet rá; kiben ki által hisszük, hogy az általa kezdeményezett s már is sokra haladott Ludas köri fiókegylet föl fog virulni.

Kérjük érdeklődő társainkat, vegyenek példát tőle ki áldozattal is hozzánk utazott, hogy láthasson és ha lesz mit tanulhasson is.

S z e n t g y ö r g y i L a j o s.

Budapest. 1881 juli. 7.

H e t i v á s á r i j e l e n t é s.

Felhajtatott: 643 magy. ökör, 559 magy. tehén, 213 szerbiai ökön, 129 bival és 31 bika, összesen: 1575 drb. marha. Az e heti vásár a mult hetihez képest hasonlóan lanyhának mondható, mert csupán az istállós marhának ára szilárdult, de az is alig számba vehetőleg megjegyzendő, hogy a mészárosok a vásárlásoktól nagyon tartózkodtak, mivel szükségletük fedezve van, Következő árakat jegyeztünk: magyar ökrökért: 50 — 52-ig, szerbiai ökörért 50 — 51-ig, magyar tehénért: 48 — 50-ig bivalyért: 45 — 47-ig, bikákért 46 — 49-ig métermázsánként.

B r a u n J ó z s e f é s f i a.

Bizományiüzlte.

A „Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Budapest, julius 11. Diplomatiai körökben hirlik, hogy Oroszország nem tágit azon elv mellől, hogy bulgáriai dolgokba nem avatkozik s hajlandó Ausztria-Magyarországnak a dunai bizottságot illető kivánságait teljesiteni.

Konstantinápoly, julius 11. Midhat pasát rávette védője, hogy a szultánhoz kegyelmi folyamodványt intézzen. Hirlik, hogy Viktoria királynő személyesen közbenjárt ez ügyben a szultánnál.

Triest, julius 11. A középtengeri angol hadihajórajnál állomásozó Iris avisogőzös parancsot kapott Tunisba vitorlázni. Valószinü, hogy az összes flotta követni fogja.

Páris, julius 11. A ministertanács elhatározta, hogy Tunisba ujabb haderőket küld. A touloni pánczélos hajóraj indulókészen áll. Julius 8-án a pánczélos hajók lövöldözték Sfaxot, melyet viszonoztak. Körülbelől 15,000 lázadó megszállta Sfax környékét.

Tunis, julius 11. Az operáló franczia csapatok közt a dissentheria és hideglelés járványként uralg. A müszaki csapatok parancsnoka meghalt hideglelésben.

Zágráb, julius 11. A tartománygyülési választásokat intéző bizottság megalkottatott. Elnöke Kresztics, tagjai Jukey B., Vancsua, Spevic, Ivakovics és Vancas. A fiumei kérdésben tartott szavazás következtében a kormánypárt hangulata emelkedett. Daczára az ellenzék terrorizáló eszközeinek, a szavazás eredménye fényes.

Poprád, julius 11. Az irók és müvészek kirándult társasága megérkezett Turnalyába, hol az aggteleki barlangot megtekintik. A kör 258 frtos alapitványt tett a reformatus templom javára.

Vácz, julius 11. A budapesti versenyuszás tegnap megtartatott. Indulás a váczi uszodától 1 óra 20 perczkor volt. Elsőnek érkezett a budapesti Margit-hidhoz: B a c h m a y e r (bécsi) 6 óra 20 perczkor. Az első dijat: egy ezüst serleget és egy arany remontoir órát, s egy arany érmet 100 arany értékben. Második volt S z e k r é n y e s y Kálmán 6 és fél órakor, ő nyerte a második dijat: ezüst service és ezüst érmet. Harmadiknak érkezett 6 óra 32 perczkor Z s ö g ö d. Ezüst érmet nyert; és negyediknek 6 óra 52 perczkor V é g e s, ki szintén ezüst érmet nyert. Félutat megtettek Csentery és Kern, az ut negyed részét Thull.

Bukarest, jul. 11. Erenróth bolgár kormányelnök Bukarestbe, Sándor bolgár fejedelem pedig Ruszcsukba érkezett, s onnan Szisztovába megy, hová kedden fog megérkezni.

Poprád, jul. 11. Az irók és müvészek tiszteletére Münich igazgató és Ruffinyi, a dobsinai barlang felfedezője, villanynyal világitották meg a jégbarlangot, mely varázsszerü képet nyujtott.

Páris, jul. 11. Tripolisból jelentik: Laglissionére pánczélos hajó Conrád tengernagy parancsnoksága alatt Tunisba menet üdvözléseket váltott a Tripolisban államásozó Török hajókkal, mi bizonysága a Francziaország és Törökország közti jó viszonynak.

Mephiából jelentik, hogy Sfaxban az ellenállás folyvást tart. Egy kémszemle után csak a Sfax előtt eszközlendő partraszállást ismerték el lehetségesnek. Az ágyunaszádok 1000 meternyi távolságra lőnnek és eddig már szétromboltak egy, a parton lévő ágyutelepet. A többi észrevett ágyutelepekre is tüzelni fognak.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

204—1881.
A. 105.

Pályázat rajztanári állomàsra.

A brassói róm. kath. főgymnásiumnál megürült mértani és szabadkézi rajztanári nyugdijas állomásra, melylyel az első és második osztályban a számtan előadása is össze van kapcsolva, vizsgázott tanárok részére 600 frt, három próbaév után 800 frt évi fizetéssel és 100 frt szállaspénzzel ezennel pályázat nyittatik; a pályázati folyamodványok kellően fölszerelve folyó évi **augustus 8-dik** napjáig beküldendők az erdélyi róm. kath. Status igazgatótanácsához Kolozsvárra.

Az erdélyi róm. kath. Status igazgatótanácsától.
Kolozsvártt, julius hó 1-én 1881.

Páll Sándor,
alelnök.
Ifj. Filker Elek,
titkár.

(322) 1—3

Ipar- és kereskedelmi iskola
GRÁCZBAN.

(324) 1—8

Nyilvánossági joggal felruházva cs. k. ministerialis jóváhagyással 1879. május 1.

Haladási érem 1873.

Az akademia **ez évi szeptember 16-án** 19-ik iskolai évébe lépik.

Az akademiát végzetteknek joguk van az egy évi önkéntes szolgálattetelre, ha beléptök előtt az a'gymnasiumot, vagy az alreáliskolát jó eredménynyel végezték. Oly t nitványok részére, kiknek a fenti előkészültségök hiányzik, rendelkezésül áll egy külön előkészitő tanfolyam az önkéntesi vizsga készülésére.

Minden egyéb kérdésekro n. m. felvétel, elhelyezés stb. kimeritő felvilágitással szolgál

Az ipar- és kereskedelmi akadémia igazgatósága Gráczban.
Dr. ALWENS, igazgató.

(324) 1—8

Demjén Ágoston
műlakatos Kolozsvártt.

Alólirt, ki több nevezetes **bécsi** és **pesti** mühelyek, ben és gyárakban a lakatos iparban magamat kiképeztem tisztelettel kivánom a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy miután néhai VERESS DÁNIEL kolozsvári műlakatosmester jó hirben állott és ismeretes üzletét átvettem és azt önállólag gyakorlom; kész vagyok minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MÜ-MUNKÁK,

u. m. **Virágtartó asztalok,- Luszterek,-** a legujabb mintákszerint **vasrácsozatok,-** vert vasból **lépcsőzetekre** csinos **daluszterek, olvasó támlák:**

épületi ajtók és ablakok

ujabb fajtáju **vasalásu**-épületek constructiójához szükségeltető **vastetők**, mindenféle

finom zárak és templomi ajtók

czifrázott pántjai és zárjai

stb. gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — **csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árakbani elkészitését** minden időben elvállalni, s igyekezni fogok nemcsak az emlitett üzlet eddigi jó hirét és nevét fenntartani, hanem munkáim által a nagyérdemü közönség megelégedését, melyre mindig nagy sulyt fogok fektetni magamnak kivivni és kiérdemelni; azért ajánlom magamat a n. é. közönség szives pártolásába.

Demjén Ágoston.

(305) 6—100

Első és legnagyobb bécsi cs. kir. udvari fehérnemü gyár-raktár.

képv selve

Teutsch J. B. által Segesvártt,

árul nagyban és kicsinyben a legjutányosabb gyári àrakban,

Vászon férfi-iüneket, „Oxford férfi-üngeket“
Chiffon vagy angol Shirting-ingeket. fehér vagy tarka szinben, külön galérral és anélkül.
Férfi gallérokat, kézelőket, gatyákat,
Női fehérnemüeket. (ezeknél) feladandó, hogy a hölgy szikár, közepes vag erős (termetü.)
Vászon női-ingeket;
Női ingeket Chiffonból, igen ajánlhatók, elegáns kiállitásban.
Női gatyákat, finomak, himezve és sujtásozva,
Női-pongyola-öltöket, vagy hálórékliket,
Női öltözö-köpenyeket,
Női gallérokat, előket és kézelőket.
Női-szoknyákat, vállakat, zsebkedneket valódi lenvászonból, franczia battiztbó battist clair, gyapot, vagy utánzott battistból és csecsemő fehérnemüket
Teljes kiházasitások a legegyszerübbtől a legfinomabb fajtáig, mintamérték és megrendelés szerint legrövidebb idő alatt
Levélbeli megrendelések jótállás mellett pontosan tejesittetnek s az ár vagy készpénzül, vagy a megrendelés átvételekor utánvét által fizethető,
Férfi-fehérnemüek levélbeli megrendelésénél feladandó **a nyak-vas tagsága** centimeterben t, i, a gomblyuktól a gombig.

TEUTSCH J. B., Segesvártt.

(58) (6—“)

Tovább árusoknak nagyobb % százalék leszámitòdik.

Feltünő leszállitott
Árjegyzék.

1 négy vaskerekü, kékfődeles gyermek szekér 6 frt 40 kr.

Kalap, czipő, kesztyü és fehérnemüek:

1 gyermek posztó kalap 90 krtól 2 frtig.
1 férfi posztó lágy kalap 1 frt 60-tól 2 frtig.
1 kemény . . . 2 frt 30-tól 3 frt 80-ig.
1 pár gyermek czipő . . . . . 55 kr.
1 fűdzős czipő . . . . . 1 frt 20 kr.
1 czugos, szeges talpu czipő . 1 frt 80 kr.
1 fiu czugos czipő . . . . . 3 frt 30 kr.
1 női bőr czugos czipő . . . 2 frt 80 kr.
1 finom czugos czipő . . . 3 frt 80 kr.
1 brünel czugos czipő . . . 3 frt 30 kr.
1 férfi bőr czugos czipő . . 4 frt 20 kr.
1 finom czipő . . . . . 5 frt.
1 glassé kesztyü . . . . . 85 kr.
1 női 3 gombu glassé kesztyü . . 1 frt.
1 darab esőernyó . 95 krtól 2 frt 50 krig.
1 selyem esőernyő . . . . . 3 frt 80 kr.
1 szines oxford ing . 65 krtól 1 frt 80-ig.
1 fehér sima sifon ing . . . 1 frt 15 kr.
1 vászon lábravaló . 80 krtól 1 frt 40-ig
6 zsebkendő beszegett . . . . . 45 kr.
1 pár kötött harisnya . . . . . 60 kr.
1 gépel kötött harisnya . . . . . 20 kr,
1 pár gyermek harisnya . . . . 12 kr.

Galanteria, illatszerek, nüren bergi és rövidáruk.

10 darab papir szivarszipka . . . 6 kr.
12 darab aczél inggomb . . . . . 5 kr.
12 karika gépczérna, 75 rőfős . . 28 kr.
12 karika gépczérna, 200 rőfős . . 65 kr
12 karika legfinom. gépczérna 200 r. 85 kr.
8 matring kötő gyapot . . . . . 66 kr.
8 matring király kötő gyapot 1 frt 35 kr.
20 matring varró czérna . . . . 10 kr.
20 rőfős pertli . . . . . 8 kr.
10 rőfős fehér galand . . . . . 10 kr.
1 darab album . . . . . 80 kr.
1 napraforgó szappan . . . . . 40 kr.
1 egész rud eszéki szappan . . . 65 kr.
1 eszéki kenőcs . . . . . 40 kr.
1 eszéki viz . . . . . 55 kr.
1 eszéki puder . . . . . 50 kr.
1 fogkefe . . . . . 10 krtól 40 krig.
50 iv levélpapir . . . . . 30 kr.
50 levélboriték . . . . . 15 kr.
25 angol varró-tü . . . . . 3 kr.
25 franczia, aranyfoku varró-tü . . 8 kr.
12 tyukszem-karika . . . . . 20 kr.
1 hajkefe . . . . 35 krtól 1 frt 30-ig

Mindezeken kiviil gondolható galanteria, nürenbergi és rövidáru czikkek nagy választékban kapható és posta rendelményeket pontosan eszközöl; 10 frton felüli rendelményeknél 3% engedményt számit.

Kohn Lajos,
Főtér Br. Jósika ház alatt.

(255 12—52

Matutsek József

Kolozsvártt, főtér 17. szám alatti

üzletében minden időben nagy választékban kaphatók vagy megrendelhető számos világkiállitáson kitüntetett saját készitményü

Férfi, női és gyermek lábbeliek,

melyek **tartósság, csin, solid kiállitásban,** de legfőképpen **olcsóság** tekintetében bármely hasonnemü gyári czikkekkel versenyeznek.

Megrendelések felelősség mellett gyorsan készittetnek.

Vidéki megrendelések is a leglelkiismeretesebben és gyorsan teljesittetnek.

(559) 50—100

---

könyv- és zenemű-raktár.

Bárhol és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv és zenemű, folyóirat és divatlap azonnal gyorsan és jutányosan kapható vagy megrendelhető nehány nap alatt,

a plébánia épületben a piaczi templommal szembe.

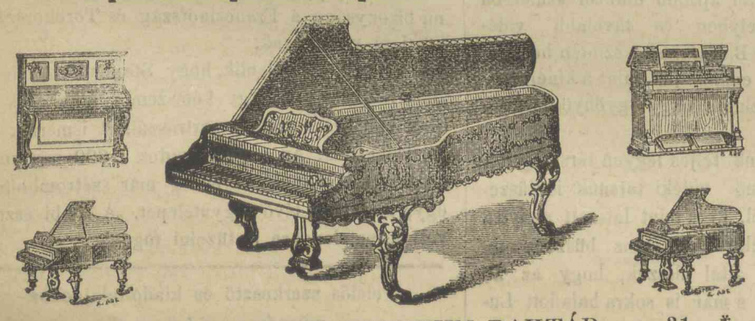

(33) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. 31—*

Téglagyár tulajdonosoknak

ajánlom gépeimet gőz- ló- és kézhajtásra mindenféle **fal- és tetőtégla-csövek** stb. olcsó gyártására különösen

folyton működő kézi-téglagépeimet,

melyek más gyártási mód felett jelentékeny előnyöket s nagy megtakaritást nyujtanak. Ezek kezelésükhöz csak 2 embert igényel és **4000 darab kitünő** követ képes előállitani; továbbá igen alkalmasak **járda** és **folyosó kövek, tüzmentes kövek, mész és ozement homokkövek, salakos téglák** préselésére valamint félig száradt kövek utópréselésére. — Előrajzok ingyen.

LOUIS JAEGER gépgyáros, Ehrenfeld-Cölnben a/R.

(303) 2—3

KOTZÓ PÁL

Budapest, üllői ut 18. sz.

Ajánlja a május hó 2-án Adán tartott ekeversenyen **az első dijjal: arany érremmel és a második dijjal: ezüst érremmel** kitüntetett szabadalmazott

kettős és hármas ekéit,

továbbá:

gőzmozgonyait
fa-, szén és szalmafütéshez,
gőzcséplőgépeit
üszögtisztitó készülékkel,
a gabonát piaczképesen adják zsákokba.

továbbá:

járgányos cséplőgépeit,
tisztitó szerkezettel vagy anélkül,
rostákat, trieuröket stb.
Árjegyzékek bérmentve.

3—10 (310)

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.